

Școala Gimnazială „Regina Maria” Mănăstirea - Cașin

Nu vorbim despre anul înființării școlii din comuna băcăuană (acesta este 1865, când Mănăstirea - întemeiată în anii 1655-1656 de domnitorul Moldovei Gheorghe Ștefan - i-a oferit din patrimoniul său o clădire cu destinație de învățământ de stat), ci de un eveniment petrecut la 29 septembrie 1922. La această dată, au început lucrările de refacere a construcției școlii, grav avariata în urma unui incendiu. Dintr-un document păstrat la Arhivele Statului Bacău aflăm că în anul 1920, o locomotivă de linie îngustă situată aproape de incinta școlii a făcut să ia foc cele două clădiri ale unității școlare, precum și câteva case din preajmă. Societatea „Union” Scutaru a fost obligată, în instanță, de Revizoratul Școlar Județean Bacău să refacă imobilele. Faptul că la evenimentul din 29 septembrie a luat parte însuși ministrul Instrucțiunii Publice a determinat personalul didactic de azi să stabilească la confluența lunilor septembrie-octombrie *Ziua/Zilele Școlii*.

Detaliem în continuare datele de mai sus, așa cum le-am aflat dintr-o lucrare de specialitate: „Îndrumător în Arhivele Statului. Județul Bacău”, vol. II (Direcția Generală a Arhivelor Statului din R.S.R., seria „Îndrumătoare arhivistice”, nr. 15; elaborat de Dumitru Zaharia, Vilică Munteanu și Eugenia-Mărioara Mihalcea; București, 1989, pp. 294-295). Datele au fost verificate parțial de noi prin consultarea a patru dosare din *Fondul Școlii Generale Nr.1 Mănăstirea-Cașin* (nr. III/1919-1920, nr. II/1922-1923, nr. 1/1944 și nr. 2/1952), de la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Bacău, în zilele de 3 și 4 octombrie 2022, și prin dialogul cu unul dintre autorii *Îndrumătorului*, Vilică Munteanu, fost director al instituției băcăuane.

La început dascălii de învățatură ai copiilor din sat și din localitățile învecinate erau călugării Mănăstirii. Clădirea cedată comunității locale în 1865 a fost renovată după trei decenii, când pe piatra de fundație s-au gravat următoarele: „Această școală s-a reparat radical în 1896, s-a despărțit de biserică făcându-i-se poartă osebită de a bisericii și s-a stabilit definitiv în anul 1897 prin stăruințele învățătorului Constantin Petrov (1885-1898), cu concursul generosului prefect Jan Leca, primarele Constantin lordache, 1901 iul. 7. Această școală este cedată de Ministerul Domeniilor cu ordinul 34.545/81”. Piatra de fundație este „păstrată în prezent în colțul muzeistic al instituției” (*Îndrumător*, p. 294). Arhiva Școlii

se constituie din dosare datate începând cu anul 1919, serie incompletă, date fiind distrugerile din timpul Primului Război Mondial (comuna se afla pe linia frontului). Sunt incluse date privind organizarea și desfășurarea actului didactic, înzestrarea Școlii, dinamica numărului de elevi, viața extrașcolară ș.a. Până în 1921 școala a fost mixtă, apoi s-a despărțit (formal, pentru că activitățile extrașcolare: serbări, excursii erau realizate împreună), pentru ca în 1942 să se reunească. În anul școlar 1917-1918, învățătorul Gheorghe Vornicelu a fost concentrat, fiind înlocuit la clasă de sublocotenentul S. Sofronie, din Regimentul 25 Infanterie, aflat în zona frontului de lângă Mănăstirea-Cașin. În timpul Celui de-al Doilea Război Mondial, localul Școlii a fost ocupat de trupele germane și avariat.

Cât privește baza materială, probabil ca în mai toate școlile, aceasta era insuficientă (mobilier, material didactic), ceea ce determina soluții temporare. Dinamica numărului de elevi înscriși este una fluctuantă, mai ales că lipsesc documente: în primul an de când datează arhiva erau 74 de elevi în clasele I-III, pentru ca în 1918 să fie un număr de 158 de elevi în clasele I-IV. Un deceniu mai târziu, erau 273 de elevi în clasele I-VII, număr crescător până în 1944, când se înregistrau 469 de elevi; în 1953 figurau 317 elevi.

Îndrumătorul mai cuprinde informații despre școlile din satele aparținătoare: Lupești, Scutaru, Pârvulești (Haloș) și Ferăstrău (Școala Generală Nr. 2 Mănăstirea-Cașin), înființate în anii 1914, 1919 (an nesigur), 1934, respectiv 1950.

Conf. univ. dr. Ioan DĂNILĂ
CJCPCT Bacău